

საინვესტიციო გარემო-ძვეყნის კონკურენტუნარიანობის ამაღლების ფაქტორი

რევაზ შენგელია
ემდ, სტუ პროფესორი

მეგი ანანიძე
სტუ დოქტორანტი

ჟუჟუნა წიკლაური- შენგელია
ემდ, სტუ პროფესორი

ნათია შენგელია
ედ, სტუ ას.პროფესორი

შესავალი

მსოფლიო გამოცდილების მიხედვით, ბევრმა ქვეყანამ, რომლებიც გარდამავალ ეტაპზე იმყოფებოდა, ეკონომიკურ სიძლიერეს ინვესტიციების ზრდის შედეგად მიაღწია. ეროვნული ეკონომიკის მოდერნიზაცია, ინვესტიციების ზრდა კი უწინარეს ყოვლისა, დამოკიდებულია ხელსაყრელი, რაციონალური სასურველი საინვესტიციო გარემოს შექმნაზე, რაც გულისხმობს იმ ფაქტორების ერთობლიობას, რომლებიც კომპანიებს აძლევს შესაძლებლობებს, სტიმულებს კაპიტალის ავანსირების გზით გააფართოონ საქმიანობის სფეროები, ბიზნესის მასშტაბები. მხოლოდ მიმზიდველი საინვესტიციო კლიმატი უწყობს ხელს კერძო სექტორის საინვესტიციო აქტივობის ამაღლებას, ეროვნული და უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას და ქვეყნის მასშტაბით ინვესტიციების მოცულობის ზრდას.

რეზიუმე

სწრაფცვალებად კონკურენტულ სამყაროში საინვესტიციო გარემოს, ინვესტიციურ აქტიურობასა და ეკონომიკურ ზრდას, განვითარებას შორის არის მჭიდრო დიალექტიკური კავშირუ-

რთიერთობა. საუკეთესო, რაციონალური საინვესტიციო გარემო ინვესტორებს ინვესტიციების (ადგილობრივი, ისე უცხოური) დიდი ოდენობით მოზიდვას, თავის მხრივ, ინვესტიციები (სწორი საინვესტიციო პოლიტიკა, რომელიც სახელმწიფოს ანტიციკლური პოლიტიკის ნაწილია) ასრულებს კატალიზატორის როლს ეკონომიკური ზრდისათვის, განვითარებისათვის (ქვეყანას არ ექნება მომავალი, თუ იგი ეკონომიკურად არ იზრდება), ხოლო ეკონომიკური ზრდის, განვითარების მისაღები დონე და მიღწეული მიკრო, მაკროეკონომიკური პირობები აუცილებელი პირობაა ინვესტიციური აქტიურობისათვის. ყოველივე ეს ხელს უწყობს სამამულო საქონელმწარმოებლების კონკურენტუნარიანობის და, საბოლოო ანგარიშში მოსახლეობის ცხოვრების დონის, საერთაშორისო ურთიერთობებში ქვეყნის ავტორიტეტის ამაღლებას.

საკვანძო სიტყვები: ინვესტიცია, საინვესტიციო გარემო, საინვესტიციო პოლიტიკა.

ძირითადი ტექსტი

თანამედროვე ეტაპზე საქართველოსთვის, როგორც ტრანსფორმირებადი ეკონომიკის ქვეყნისათვის გასათვალისწინებელია, რომ რეგიონში, სადაც სამი გარდამავალი, პოსტსაბჭოური ქვეყანაა (სომხეთი, აზერბაიჯანი და საქართველო) ყოველთვის იქნება კონკურენცია ინვესტიციებისათვის. ასეთ სწრაფცვალებად კონკურენტულ სამყაროში ერთადერთი გამოსავალი, რითაც შეიძლება მოზიდულ იქნას უცხოური ან ადგილობრივი კაპიტალი საკუთარ ეკონომიკაში, **ესაა საუკეთესო საინვესტიციო გარემოს შექმნა**. უცხოელ ინვესტორს აინტერესებს ისეთივე ან დაახლოებით ისეთივე საინვესტიციო, სამეწარმეო გარემოში ფუნქციონირება, როგორიც არსებობს მსოფლიოს განვითარებული ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში, რომელსაც ის უკვე შეჩვეულია და რომელიც მისთვის მისაღებია. ამიტომ, ჩვენი აზრით, სხვადასხვა ინვესტორებს სხვადასხვანაირი მიდგომა, პოლიტიკა და შესაბამისად, სხვადასხვანაირი საინვესტიციო გარემოს შექმნა სჭირდება. საკითხის ასე დასმა

გამომდინარეობს იქიდან, რომ კაპიტალი, ისე როგორც ინვესტიცია, სხვადასხვაგვარია (სამრეწველო, სავაჭრო, სასესხო, სააქციო და ა. შ.). ინვესტორებსაც ასევე განსხვავებული მიზნები ამოძრავებთ, ამიტომ საჭიროა მათდამი დიფერენცირებული მიდგომა. დროის მოკლე მანძილზე **მოგების მაქსიმუმზე** ორიენტირებული სასესხო კაპიტალი ფინანსური, საპორტფელო ინვესტიციების საშუალებით მოქმედებს, მაგალითად, რუსეთში ჯერაც არ არის მიღწეული სასურველი პოლიტიკური თუ ეკონომიკური სტაბილიზაცია, მაგრამ მდიდარი ბუნებრივი რესურსები აიძულებს უცხოელ ინვესტორს თვალი დახუჭოს ყოველივე ამაზე და დიდ რისკზე წავიდეს. თუმცა, როგორც თავად რუსი ექსპერტები აღნიშნავენ, აქ შევიდა მხოლოდ სპეკულაციური ინვესტიციები. აქ ინვესტორები დაინტერესებულნი აღმოჩნდნენ მარტოოდენ მოკლევადიანი ინვესტიციებით და მაღალი მოგებით. **სამრეწველო კაპიტალი** მოგებასთან ერთად მიისწრაფვის კომპანიის, კორპორაციის თუ რეგიონის საქმიანობაზე მდგრადი გავლენის მოპოვებისაკენ. იგი მზადაა დაამყაროს ხანგრძლივი ურთიერთობები და მონაწილეობა მიიღოს კომპანიების მართვაში, შეეგუოს ინვესტირების მომგებიანობის ერთგვარ დაქვეითებას ხანმოკლე პერსპექტივაში. ეს კაპიტალი მოქმედებს რეალურ აქტივებში, ადამიანისეულ კაპიტალში განხორციელებული ინვესტიციების მეშვეობით.

როგორც ჩანს, საინვესტიციო მიმზიდველობა საკმაოდ სუბიექტური ცნებაა. ამიტომ აუცილებელია ვიცოდეთ, როგორი ფაქტორები, რანაირი საინვესტიციო გარემო ხდის რეგიონს თუ ქვეყანას მიმზიდველად ინვესტორებისათვის.

ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მაჩვენებელი, რომელიც მხედველობაში მიიღება ევროკავშირში ამა თუ იმ ქვეყნის განვითარების დროს, არის ამ ქვეყანაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დაბანდების შესაძლებლობა, მისი უსაფრთხოება. აქედან გამომდინარე მეტად მნიშვნელოვანია ქვეყნის საინვესტიციო აქტივობის დონის გაზომვა შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებით: 1) დეპოზიტების განაკვეთი - როცა უცხოელი ინვესტორი საქართველოში სანარმოს გახსნის, მეტი სტიმულია, როდესაც

საც მაღალია ეს განაკვეთი; იგი დაინტერესებულია დროებით მოჭარბებული ან გამოთავისუფლებული ფულადი სახსრები ისევ სადმე დააბანდოს და პარალელურად სარგებელი ნახოს; მაგ., როგორც დღეს ორგანიზაციები აკეთებენ, დიდხანს ფულის მიმდინარე ანგარიშზე დატოვების ნაცვლად, მათ მიმდინარე ანგარიშის ნაშთი გადააქვთ შემნახველ ანაბარზე დროებით (ამ დროს ანაბარს მაინც ერიცხება %-ი ანგარიშზე თანხის არსებობის გამო) და საჭიროებისას ისევ უკან აბრუნებენ. 2) სესხის აღების განაკვეთი (ფინანსური სახსრები ერთ-ერთი უმთავრესი კომპონენტია წარმოების დასაწყებად და შემდეგაც, წარმოების პროცესში მის ნორმალურად გასაძღოლად. სესხის აღება თუ საქართველოში წლიური 15-20 პროცენტია, ხოლო ჩეხეთში – 5-7%. რა თქმა უნდა, ამ შემთხვევაში ინვესტორი ჩეხეთში ამჯობინებს თავისი კაპიტალის დაბანდებას; 3) ინფლაციის განაკვეთი; 4) გადასახდების განაკვეთი-თუ იგი დაბალია, მით უფრო მეტი სტიმულია, რომ კომპანია დაფუძნდეს ამ ქვეყანაში და დაიწყოს ფუნქციონირება, რომ არაფერი ვთქვათ „საგადასახადო არდადეგების“ სიკეთეზე; 5) საინვესტიციო თავისუფლება

რეგიონში თუ ქვეყანაში საინვესტიციო საქმიანობის ისეთი ამოსავალი პირობები, როგორიცაა, სოციალურ-პოლიტიკური, საკანონმდებლო-ნორმატიული, ორგანიზაციულ-ეკონომიკური ფაქტორები, სასამართლო სისტემის მდგომარეობა და სხვა, რომელზეც თითქმის ყველა უცხოელი და ქართველი მეცნიერი, მკვლევარი ინვესტიციის პრობლემის კვლევისას მსჯელობს, ყველა ინვესტორს აინტერესებს, მიუხედავად მათი საინვესტიციო პრიორიტეტებისა. მაგრამ არსებობენ საინვესტიციო მიმზიდველობის დიფერენცირებული მდგენელები, რომელთა მნიშვნელობა განსხვავდება სხვადასხვა კატეგორიის ინვესტორთა მიხედვით. მათი გაუთვალისწინებლობა დაუშვებელია. **კრედიტორებს და ობლიგაციების, ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს** აინტერესებთ რეგიონის გადახდისუნარიანობა, **პირდაპირ ფინანსურ ინვესტორებს**– საინვესტიციო ობიექტების ბიზნესის ღირებულების მატების პოტენციალი. **სტრატე-**

გიულ ინვესტიორებს – სპეციალური ფაქტორები და რესურსები, რომლებიც გააძლიერებენ, გაამყარებენ მათ სტრატეგიულ პოზიციებს (მომსახურების ბაზრები, წარმოების პროცესთა რგოლები და ა. შ.). შესაბამისად, ქვეყნის, რეგიონის თუ დარგის საინვესტიციო გარემოს შექმნისას, ასევე საინვესტიციო პოლიტიკის შემუშავებისას ზემოაღნიშნულ საბაზრო ფაქტორთა გაუმჯობესების პროგრამასთან ერთად, აუცილებელია შემუშავდეს და განხორციელდეს ინდივიდუალური პროგრამები სტრატეგიულ, პირდაპირ ფინანსურ და პორტფელური და სხვა ინვესტიორებთან მიმართებაში.

ამრიგად, ინვესტირების დროს მთავარია ყველა მოძრაობა ერთ სისტემაში მოვაქციოთ. დავსახოთ სწორი ვექტორი და რეალურად შევექმნათ პირობები. სხვადასხვა ინვესტორს სხვადასხვა საინვესტიციო გარემო და პოლიტიკა სჭირდება. უნდა წავახალისოთ მხოლოდ ის, რომელიც უპასუხებს მოცემული ქვეყნის სტრატეგიულ ინტერესებს და წარმოების სოციალური მიზნის მოთხოვნებს. საინვესტიციო გარემომ არ უნდა დაარღვიოს სამეურნეო სისტემების ეკონომიკური მდგრადობისა და ეკონომიკური უსაფრთხოების კომპლექსური თვისებები. სწორედ ასეთ შემთხვევაში ვერავინ ვერ გაბედავს ქვეყნის დამოუკიდებლობას საფუძველი გამოაცალოს.

ნებისმიერი ქვეყნის ეკონომიკის განვითარება დამოკიდებულია როგორც ადგილობრივი, ისე უცხოური ინვესტიციების სიდიდეზე, მაგრამ ამ შემთხვევაში მთავარი გადამწყვეტი მომენტი მაინც ინვესტირების შედეგია რეციფიენტი ქვეყნისათვის- ანვითარებს თუ არა იგი ეკონომიკის მწარმოებლურ სექტორს (სოფლის მეურნეობა, მრეწველობა, მშენებლობა და ა.შ.), რომელზეც დამოკიდებულია ქვეყნის სიღარიბედან გამოსვლა მოსახლეობის დასაქმების ზრდით. მატერიალური დოვლათის და სოციალური სიკეთის მწარმოებელ დარგებში ინვესტირება, სხვა თანაბარ პირობებში, ხელს უწყობს ქვეყნის **მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდას**, უმუშევრობის შემცირებას, მოსახლეობის ცხოვრების დონის, ხარისხის ამაღლებასა და საერთაშორისო ეკონომიკურ ცხოვრებაში მის ცივილიზებულ

ბულ ჩართვას[1.გვ.25]. მაგრამ იმის გათვალისწინებით, რომ ჩვენს ქვეყანაში მშპ წელიწადში, საშუალოდ, 3%-ით იზრდება, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ საქართველოს 25 წელი დასჭირდება, თურქეთისა და რუმინეთის ამჟამინდელ მშპ-ს რომ მიაღწიოს, ხოლო დასავლეთ ევროპის ქვეყნების ამჟამინდელ მშპ-მდე მისაღწევად 50 წელი იქნება საჭირო. აქედან გამომდინარე, ბიზნესგარემოსთან დაკავშირებული ნებისმიერი ახალი საკანონმდებლო თუ სხვა ცვლილება უნდა აიწონ-დაიწონოს იმ გავლენასთან მიმართებით, რაც მას მშპ-ის ზრდაზე შეიძლება ჰქონდეს, და ამაზე დაყრდნობით უნდა მოხდეს მისი მიღება ან უგულებელყოფა. საქართველო ორნიშნულიან ეკონომიკურ ზრდაზე უნდა ფოკუსირდეს. ამაზე ნაკლები ქვეყანას ათწლეულების მანძილზე სიღარიბეს უქადის[2]. მაგრამ ასეთ ზრდაზე ორიენტაცია ვერ მოხდება, თუ მას ინვესტიციური რესურსი არ გააჩნია. გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნებს და განვითარებად ქვეყნებს, (როგორიც საქართველოა), ასეთი რესურსი ნაკლებად აქვთ. ისინი ძირითადად უცხოურ ინვესტიციებზე არიან დამოკიდებული. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საქართველომ ორიენტაცია მხოლოდ უცხოურ ინვესტიციებზე კი არ უნდა აიღოს, არამედ უნდა გააძლიეროს მუშაობა იმისთვის, რომ გაიზარდოს შიდა დანაზოგების დაგროვება, ანუ შიდა ინვესტიცია. უცხოურ ინვესტიციებს შუქიც აქვთ და ჩრდილიც, - სავსებით სამართლიანად წერენ პროფესორები ზ. ღუდუშაური და ე. ბალიაშვილი, - დღეს ჩვენ მხოლოდ მის შუქს ვხედავთ, ჩრდილს მომავალში დავინახავთ, როცა ყველაფერს გავყიდით მაშინ, მაგრამ, სამწუხაროდ, გვიანი იქნება, დაკარგულს აღარაფერი ეშველება. ამიტომ დღეიდანვე მარტო სხვის იმედზე კი არ უნდა ვიყოთ და ტოტალურ უცხოურ ინვესტირების პოლიტიკას ვახორციელებდეთ, არამედ მაქსიმალურად ხელი შევუწყოთ შიდა დანაზოგების ინვესტირებას[3]. ამჟამად გლობალური კონკურენტუნარიანობის 2013-2014 წლების ანგარიშის მიხედვით, საქართველოს მთლიანი ეროვნული დანაზოგების კომპონენტში 98-ე ადგილი უკავია, ხოლო ადგილობრივი კაპიტალის ბაზრებზე ფინანსების ხელმისაწვდომის კომპონენტში

126-ე ადგილი [4.გვ. 68,]. რა თქმა უნდა, ეს ცუდი მაჩვენებლებია. ინვესტიციებსა და დანაზოგებს შორის სხვაობის დასაფინანსებლად არ კმარა მხოლოდ უცხოური კაპიტალის შემოდინების წახალისება. პირიქით, მეტი აქცენტი შიდა დანაზოგების წახალისებაზე უნდა გაკეთდეს, მხედველობაში გვაქვს, როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო დანაზოგები[5].

საინვესტიციო გარემოს, როგორც კონკურენტუნარიანობის ფაქტორის დახასიათებისა და შეფასებისას არ შეიძლება არ აღინიშნოს ის განსაკუთრებული როლი, რომელიც **პოლიტიკურ მდგომარეობასა და ეკოლოგიურ სიჯანსაღეს** მიუძღვის. საინვესტიციო მიმზიდველობისათვის არ არის საკმარისი მხოლოდ ქვეყნის, რეგიონის ობიექტური შესაძლებლობების-სა-ინვესტიციო პოტენციალის ან მხოლოდ ინვესტორის საქმიანობის პირობების-საინვესტიციო რისკის(რომლის სიდიდე აჩვენებს ინვესტიციების დანაკარგების და მათგან მოგების მიღების ალბათობას) განხილვა. ქვეყანა, რეგიონი შეიძლება საუკეთესო იყოს პოტენციალის თვალსაზრისით-მაგალითად, გააჩნდეს ნედლეულ-რესურსული (ბუნებრივი რესურსების ძირითადი სახეების საბალანსო მარაგით უზრუნველყოფა), შრომითი (შრომითი რესურსები და მათი საგანმანათლებლო დონე), საწარმოო (რეგიონში მოსახლეობის სამეურნეო საქმიანობის ერთიანი შედეგი), ინოვაციური (რეგიონში მეცნიერების განვითარებისა და სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის მიღწევების დანერგვის დონე), ინსტიტუციური (საბაზრო ეკონომიკის წამყვანი ინსტიტუტების განვითარების ხარისხი), ინფრასტრუქტურული (რეგიონის ეკონომიკურ-გეოგრაფიული მდებარეობა და მისი ინფრასტრუქტურული უზრუნველყოფა), საფინანსო (საგადასახადო ბაზის მოცულობა და რეგიონის საწარმოების მომგებიანობა), სამომხმარებლო (რეგიონის მოსახლეობის ერთობლივი მსყიდველობითი უნარი) პოტენციალი, ან მოსახლეობა იყოს მდიდარი, მაგრამ თუ პოლიტიკური მდგომარეობა არასტაბილურია, ან გარემო ეკოლოგიურად იმდენად დაბინძურებული, რომ კიდევ ერთ ქარხანას მოსახლეობა უბრალოდ ვერ აიტანს, ინვესტიციებზე ლაპარაკი ზედმეტია[6].

არანაკლებ მნიშვნელობა აქვს საინვესტიციო, ბიზნესგარემოს გასაუმჯობესებლად **კრიმინოგენულ სიტუაციას**. მაგალითად, 90-ს წწ საქართველოში ბიზნესკლიმატი გამონეგებით იყო გაჟღენთილი და ინვესტორები სხვადასხვა პრობლემას აწყდებოდნენ – კრიმინალით დაწყებული, საგადასახადო ჩინოვნიკების მხრიდან შევიწროებით ან არასაიმედო ადგილობრივი პარტნიორების ღალატით დამთავრებული. ქართველ ბიზნესმენებს პრობლემების მოგვარების თავისებური მეთოდები ჰქონდათ: გადაწყვეტილებების მიმღებებთან ურთიერთობისას თავიანთ პირად ან ოჯახურ კავშირებს იყენებდნენ. მაგრამ უცხოური ბიზნესის წარმომადგენლებს არ გააჩნდათ მსგავსი რესურსები; მათ მხოლოდ ორი არჩევანი ჰქონდათ: ან ქართველ ბიზნესმენებთან პარტნიორობა უნდა დაეწყოთ ამასთან დაკავშირებული ყველა რისკის ფასად, ან თავად ემართათ თავიანთი ბიზნესი და კრიმინალური სამყაროსაგან – რეკეტი, მოგვიანებით კი ქვეყნიდან გაძევება ეწვიათ. ცხადია, რამდენიმე წარმატებული პარტნიორობაც შემდგარა უცხოელებსა და ადგილობრივებს შორის, მაგრამ ასეთი შემთხვევები გამოჩვეულების წარმოადგენდა... 2003 წელს ხელისუფლების ცვლილებასთან ერთად, საქართველომაც, საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების რეიტინგებში მეტად სწრაფი ტემპებით დაიწყო დაწინაურება. როგორც იქნა, საქართველო აღარ იყო კრიმინალთა თავშესაფარი და მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ინვესტორთათვის ინტერესის ცენტრალურ ობიექტად იქცა[2]. ამის შემდეგ ბიზნესკლიმატი, ზოგიერთი გამოჩვეულების გარდა (უმეტესად, ამა თუ იმ მიზეზით საგადასახადო ჩინოვნიკების მხრიდან ზეწოლა) საგრძნობლად გაუმჯობესდა, 2015 წლის დეკემბერში გიორგი კვირიკაშვილის პრემიერ-მინისტრად დანიშვნამ საქართველოს ბიზნესსაზოგადოებაში ოპტიმიზმის ახალი ტალღა გააჩინა; თუ ზოგიერთ ბიზნესსა და ინვესტორს 2016 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებამდე რაღაცებში ეჭვი ეპარებოდათ, ახლა ბიზნესსაზოგადოების მხრიდან მართლა იგრძნობა სრული პასუხისმგებლობა და სურვილი, გაფართოების გეგმები სისრულეში მოიყვანონ[2].

აქიდან, ცხადია, თუ რამხელა მნიშვნელობა აქვს ბიზნესისათვის სტაბილურობას, პროგნოზირებადობას და გამჭვირვალობას, რომელიც სასურველი საინვესტიციო გარემოს შექმნის გარეშე წარმოუდგენელია.

დაუშვებელია, მაგალითად, საქართველოსთვის რუსეთის, როგორც პოტენციური მეზობელი ინვესტორისა და პარტნიორის იგნორირება, რაც ბოლო პერიოდში აშკარად აღინიშნება. საქმე იმაშია, რომ ნებით თუ უნებლიეთ, თავისი გეოპოლიტიკური მდებარეობით საქართველო კიდევ კარგა ხანს იქნება დამოკიდებული რუსეთის ფართო ბაზარზე. ამ რეალობას ვერ გავექცევით, ამიტომ საჭიროა რუსეთ-საქართველოს შორის თანამშრომლობის განვითარება უფრო მეტად ერთობლივი საწარმოების შექმნით და სხვა ფორმით. ამ მიმართულებით აუცილებლად უნდა გამოვიყენოთ რუსეთის მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში (მსო) განევრიანების პირობები (საქართველო მსო-ს წევრია 2000 წლიდან). რუსეთთან ურთიერთობის დალაგების გარეშე, ჩვენი ვარაუდით, არ იქნება უსაფრთხოება და არც აფხაზ და ოს ხალხთან პირდაპირი დიალოგის შესაძლებლობა. უსაფრთხოების (მათ შორის ეკონომიკური უსაფრთხოების) გარეშე არ იარსებებს მშვიდობა, მშვიდობის როგორც ინვესტირების აქტიურობის ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორის გარეშე შეუძლებელია ინვესტიციები, სამუშაო ადგილების შექმნა, დასაქმება. ინვესტიციებისა და დასაქმების გარეშე კი გამორიცხულია კეთილდღეობა და განვითარება, მითუმეტეს ტრანსფორმირებადი ეკონომიკის მქონე, განსაკუთრებით კი ნებისმიერი პოსტსაბჭოური ქვეყნებისათვის. ასეთია რეალური ლოგიკა: მშვიდობის გარეშე შეუძლებელია ინვესტიციები, უკანასკნელის გარეშე კი განვითარება.

დასკვნა

ამრიგად, სწრაფცვალებად კონკურენტულ სამყაროში საინვესტიციო გარემოს, ინვესტიციურ აქტიურობასა და ეკონომიკურ ზრდას, განვითარებას შორის არის მჭიდრო დიალექტიკური კავშირურთიერთობა. საუკეთესო, რაციონალური

საინვესტიციო გარემო ინვესს ინვესტიციების (ადგილობრივი, ისე უცხოური) დიდი ოდენობით მოზიდვას, თავის მხრივ, ინვესტიციები (განსაკუთრებით სწორი საინვესტიციო პოლიტიკა, რომელიც სახელმწიფოს ანტიციკლური პოლიტიკის ნაწილია) ასრულებს კატალიზატორის როლს ეკონომიკური ზრდისათვის, განვითარებისათვის (ქვეყანას არ ექნება მომავალი, თუ იგი ეკონომიკურად არ იზრდება), ხოლო ეკონომიკური ზრდის, განვითარების მისაღები დონე და მიღწეული მიკრო, მაკროეკონომიკური პირობები აუცილებელი პირობაა ინვესტიციური აქტიურობისათვის. ყოველივე ეს ხელს უწყობს სამამულო საქონელმწარმოებლების კონკურენტუნარიანობის და, საბოლოო ანგარიშში, მოსახლეობის ცხოვრების დონის, საერთაშორისო ურთიერთობებში ქვეყნის ავტორიტეტის ამაღლებას.

ლიტერატურა

1. ჟურნ. „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, #9, 2008.
2. ჟურნ. „ფორბსი“, 12 იანვარი, 2017 წ.;
3. ლუდუშაური ზ., ბალიაშვილი ე., უცხოური პირდაპირი ინვესტიციების შუქ-ჩრდილები, ბათუმის ნავიგაციის სასწავლო უნივერსიტეტის I საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია - „თანამედროვე მენეჯმენტი: პრობლემები, ჰიპოთეზები, კვლევები“, მასალები, 24-25 ივნისი, 2015;
4. ვლ. პაპავა, საქართველოს და რუსეთის ეკონომიკური ზრდის ტემპების შედარებითი ანალიზი, საერთაშორისო კონფერენციის მასალების კრებული, თსუ, 2014, 27-28 ივნისი.
5. ჟურნ.ახალი ეკონომისტი, #4, 2016 წ.
6. ჟურნ. „ეკონომიკა“, # 7-9, 2014.წ.

REFERENCES:

1. Journal „Business and Law“, # 9, 2008.
2. Journal „Forbes“, 12th January, 2017 y.;
3. Gudushauri Z., Baliashvili E., FDI Contradictions, I International Scientific Conference, Batumi Navigation Teaching University- „Modern Management: Problems, Hypotheses, Researches“, materials, June 24-25, 2015;
4. VI. Papava, Comparative Analysis of Economic Growth Trends of Georgia and Russia, the International Conference Proceedings, TSU, 2014, June, 27-28.
5. Journal „New Economist“, #4, 2016 y.
6. Journal „Economics“, # 7-9, 2014.y.

THE INVESTMENT ENVIRONMENT-AS THE FACTOR OF INCREASING THE COMPETITIVENESS OF A COUNTRY

Revaz Shengelia, GTU, Professor,
Megi Ananidze, GTU, PhD student
Jujuna Tsiklauri-Shengelia, GTU, Professor,
Natia Shengelia, GTU As. Professor

RESUME

In a changing competitive world the investment environment, investment activity and economic growth, development is dialectically connected. The best rational investment environment leads to attraction of large investments (local and foreign). Furthermore, investments (appropriate investment policy) play a role of catalyst for economic growth and development. Moreover, the achieved micro- and macroeconomic conditions, the level of economic growth are essential for investment activity. All of this contributes to the increase of national production competitiveness and finally, to the improvement of living standards of people.

Key words: Investment, investment environment, investment policy.